

PIRET LAI

ALGAJA
ÖNN

PÖNEVIK

Piret Lai
Algaja õnn
2018

Kõik õigused käesolevale väljaandele on seadusega kaitstud. Kogu raamatut või ükskõik millist osa sellest ei ole lubatud reprodutseerida, paljundada ega levitada ükskõik millisel viisil või milliseks otstarbeks ilma autori ja kirjastaja kirjaliku loata.

Tegemist on väljamõeldisega. Nimed, tegelaskujud, kohad ja sündmused on autori kujutlusvõime vili või neid kasutatakse kirjanduslikus võtmes ja igasugune sarnasus elavate või surnud reaalseste isikute, ettevõtete, sündmuste või kohtadega on täiesti juhuslik.

Toimetanud Anneli Sihvart
Korrektuuri lugenud Inna Viires
Kaane kujundanud Reet Helm

© Piret Lai, 2018.

© Kirjastus ERSEN, 2018

E12359718

ISBN 978-9949-82-344-4

Kõik kirjastuse Ersen raamatud ja e-raamatud on saadaval veebipoest

www.ersen.ee

Ta tardus kuulatama. Vaikus pinises kõrvus. Peale oma südamelöökide polnud kuulda midagi, see-eest tühisesid need tühjas ruumis vastu, kaikudes kui kõlakojas. Jeerum! Nii võib infarkti saada!

Hiljem! kutsus ta end korrale. Hiljem võis ta lubada endale arutelu teemal ülesande täitmisel rabandusse surnud agendid ja miks meile sellest ei räägita. Või siis lihtsalt rabanduse saada. Praegu pidi ta tulema toime lämmatava hirmulainega ja keskendumata hetkele.

Ta kutsus end korrale ja kuulatas veel hetke, enne kui ettevaatlikult, vähimatki müra tekitamata kummalise asjanduse tagasi kapikesele asetas. Igas asjas on nii head kui halba – hirm oli naha ta peopesades ja sõrmedel muutnud kuivaks ja paberjaks. See oli hea – muidu oleksid higijäljed läikival pinnal olnud silmatorkavad.

Ikka veel edasi liikumata vaatles ta eset mahagonist plaadil ja korrigeeris selle asendit millimeetri võrra. Mis vidin see ometi on, mõtles ta, samal ajal kuulatades, ega kosta helisid, mis oleksid märgiks, et tullakse, ja seiras asjandust veel kord. Tundus, et rünnaküksus oli lõunal või siis armastasid nad videoid vaadata. Ta oli veidi rahunenud

ja leidis, et kui ta veel kauem asjakest jõllitab, annab ta end juba üksnes sellega ära.

Miski köitis viimasel hetkel ta tähelepanu. Auguke. Tibatilluke auguke vidina ühel kumeral tahul. Oli see, mis see oli, kuid auguke tundus veidra eseme laitmatul pinnal kohatu, seda poleks pidanud olema. Ta surus maha soovi hälvet eseme peegelpinnal kompida, kummardus vaid ettevaatlikult lähemale ja veendus, et tunne ei kao – seda augukest poleks pidanud olema.

Ta vandus mõttes mahlakalt ja surus selle ehmunult kohe maha, kuigi mitte keegi mõeldut kuulda ei saanud. Ta ei tohtinud lasta ennast emotsioonidel eksitada. Tema ülesanne on märgata, määrata ja mäletada. Vajadusel reageerida. Kiirelt ja adekvaatselt. See oligi kõik, mida ühel spioonil vaja on. Teoorias lihtne, praktikas kuratlikult raske. Ta ei saanud siiani aru, kuidas seda kõike saavutada. Ta muidugi püüdis, kuid tundis end aina ebakindla ja küündimatuna. Ikka kippus ta reageerima, tuginedes tunnetele, ja alles siis kainelt arutlema. Ta ei tohi teha vigu! See on tema esimene väliülesanne ja ta peab suutma selle hästi sooritada.

Hästi sooritada! Ta oli juba läbi kukkunud. See ahas avaldas tolle moodustise läikival pinnal tähendas, et tema viibimine ruumis oli fikseeritud. Sellest saadakse teada. Muidugi juhul, kui teda juba otseülekandes ei jälgita.

Ta kummardus asjandusele lähemale, paljastas hambad ja tõmbas keelega üle laitmatu vaaba. Kui ta seepeale ükskõikselt asjakesele selja keeras, ei lootnud ta eriti, et tema hädine manööver võis kedagi eksitada. Midagi targemat ei tulnud talle lihtsalt pähe. Ta näppis seinäärsel lauakesel olevaid ajakirju, kontrollides pead pööramata võimalikke teisi kaamerate asukohti.

Tema viga ei seisnenud selles, et ta varjatud kaamera vaatevälja sattus. Möödapaneke oli, et ta polnud kaameratega arvestanud. Ja see oli suur möödapanek. „See on ju elementaarne, Watson,“ sõnas ta endale sarkastiliselt ja häbenes. Tema esimene ülesanne ja ta keeras selle tuksi enne, kui õieti alustadagi suutis.

Viimane määratlus polnud küll täpne. Algas oli sujunud päris kenasti.

Naine sisenes *lounge*'i kõrvaluksest. Ta astus laisalt üle ruumi, peatus vastaseina ääres aknaaluse laua juures, kaalutledes istekoha sobivust, ja liikus siis paremale, ruumi hämaramas osas paiknevate laudadeni, ning siugles elegantselt ühe taha neist. Ta istus nüüd seljaga avadeta seinu poole. Siit avanes vaade kogu ülejäänud ruumile. Naine lasi laisalt pilgul üle saali libiseda ja sulges siis, ise juukseid selja taha raputades, silmad.

Sel moel võisid teda näha teised, need, kes juhtusid kõrvalt jälgima. Nende seas polnud seda, kelle pärast ta siia baari oli tulnud. Veel. Oodatu võis tulla täna või homme või siis ülehommel. Võis isegi juhtuda, et ta ei tule sel nädalalgi. Võis juhtuda. Kuid ta tuleb kindlasti. Selles võis kindel olla. See oli tema lemmikbaar ja varem või hiljem pidi oodatu leidma uuesti oma tavapärase tee siia.

Marta lootis kogu hingest, et akadeemias õpitust on vähemalt nii palju kasu, et ta oskab sisemust laastavat ärevust varjata. Talle tundus juba see nurjumisena, et ta ei suutnud ärevust maha suruda ja olla sisemuses kõigutamatu, nagu olid need, kelle tõttu ta üldse sellisesse olukorda oli sattunud. Aga ta

teadis ka, et nüüd pole enam tagasiteed. Ta kas saab hakkama või põrub ja ta ei kavatsenud enne tõelist alustamist alla vanduda. Seepärast keeldus ta ärevusele tähelepanu pööramast ja sisendas endale, et nõnda tunda on normaalne – see oli ikkagi tema esimene iseseisev väliülesanne. Ta lootis, et ei pea liiga kaua ootama, ja samas pelgas ka objekti välja ilmumist, kuid kui ta pidi valima, siis oli eelistuseks objekti peatne saabumine.

Kuidas see Beckett'i teose pealkiri oligi? Enda hämmelduseks ei suutnud ta kuidagi meenutada muud, kui et tegelasteks olid kaks ilmahulkurit mingi puu all. Kõige targem oleks olnud peamurdmine lõpetada, kuid teatavasti pole see nii lihtne. Aju jätkas kangekaelselt versioonide läbitöötamist: „Ootan midagi“? „Keegi tuleb“? Ei-ei. Talle meenus veel ühe tegelase nimi – Lucky. Too oli talle meelde jäänud kui kõige õnnelikum tegelane tolles absurdses loos – ori, kes klammerdub orjusse isegi siis, kui välised mõjurid parasjagu puuduvad, sest ühelt poolt on peremees röövinud talt otsustusvõime, kuid teisalt andnud suurima vabaduse, mis maailmas olla saab, nimelt võtnud talt vastutuse. Vana hea Beckett! Ei pannud ta sellele tegelasele nime asjata!

„Godot'd oodates!“ Marta ütles selle rahulolevalt huuli liigutades hääletult endale nina alla. Monalisalik naeratuse vari hõljus üle ta näo, kui ta seepeale pilgul baaris rännata lasi. Tuli välja, et temagi klammerdus millessegi.

Ta pidi tegema ennast nähtavaks. See oli tema esimese ülesande esimene etapp ja vähemalt praegu oli ta veendunud, et ka kõige keerulisem. See osa ülesandest oli teda algusest peale segadusse ajanud. Loomulikult polnud talle „enese nähtavaks tegemine“ võõras. Ta oli seda mõnel korral elus varemgi ette võtnud. Aga ta polnud seda kunagi teinud täie teadmisega, endale igast nüansist aru andes. Siiani oli ta alati ennast välja pakkunud nagu naised ikka, kui nad on vabad ja alateadlikult

partnerit otsivad. See oli viis, milles on küll kröömike teadlikkust, kuid mille üle ei peeta tavaliselt aru, mis toimub enamasti spontaanselt ega ole üldjuhul kavandatud. Nüüd pidi ta tegema kõike sedasama, kuid täpselt teades, mille peal ta väljas on, ning see muutis kõik äkki uskumatult keeruliseks.

Kõige tüsilikum oli säilitada muljet vahetusest. Kogu ettevõtmine oleks läbi kukkunud, kui ta oleks enese väljapakku-misega liialdanud. Teda oleks paremal juhul peetud lihtsalt prostituudiks, halvemal juhul oleks ta soovimatuid kahtlusi tekitanud. Nii ta püüdiski käituda loomulikuna ning samas saata välja signaale saadavusest. Ta pidi jõudma turule ehk siis tegema ennast märgatavaks, kuid samas jääma soove ärgitavalt kättesaamatuks.

Becketi tegelastel oli olnud vaatamata viletsusele võimalik teineteisele toetuda. Hullelmal juhul said nad, seljad vastamisi, ülejäänud maailma trotsida. Tema seevastu oli üksi.

Ta teadis, et see pole tõsi. Kusagil tema selja taga oli terve hämmastav organisatsioon, mille ulatusest ta polnud veel aru saanudki, võimalik, et ei saagi, ja see organisatsioon oli talle tohtu koguse muu hulgas õpetanud usku, et omasid toetatakse. Ta lasi hajameelselt pilgul tillukest baarimaailma kompida ning meenutas, et aastavahetusel oli olnud hetk, mil ta oli lõpuks selgelt tajunud ühtekuuluvust, mis liitis näiliselt äärmiselt erinevaid isikuid; oli hakanud uskuma ka enese seotust süsteemiga. Miskipärast oli praegu seda usku toonasest märksa keerulisem enesest üles leida.

Ta püüdis meenutada varasemat käitumist elust, mis tundus praegu olevat jäänud sinavatesse kaugustesse. Eriti ei meenu-nudki midagi. Ilmselt seetõttu, et ta polnud iialgi varem juu-relnud selle üle, kuidas teha ennast vastaspoolele ahvatlevaks. Muidugi oli ta tolles varasemas elus tundnud vajadust leida partner ja ennast välja pakkunud. Aga ta polnud kunagi teinud

seda kaalutletult ja ette kavandatult. Ta polnud kunagi piisavalt meelega olnud ja see oli lasknud tal käituda lihtsalt naisena ning kõik oli toimunud. Nüüdki pidi ta käituma naisena, kuid sellest teadlik olemine muutis ülesande peaaegu võimatuks.

Kummalisel kombel ei leidnud ta tuge ka väljaõppes läbitud treeningust, mille käigus nad üha uuesti ja uuesti võtsid läbi naiste ja meeste psühholoogia erisusi ja kokkulangevusi ning harjutasid füüsiliselt erinevaid märguandeid. Kohatuna tundusid nii sõrmega oma kaeluse venitamine kui keelega huulte niisutamine. Ta muigas mõttes kibedalt taas esile tuleva teooria ja praktika lahknevuse üle. Tema pilk tabas vastasseina ääres aknast langevas valguses rinda pingul hoidva blondiini järjekordselt huuli limpsamas ja mõtles, et kui too sel viisil jätkab, saab ta seljavalu ja lõhenenud huuled. Temast paremal, baarileti ääres kõrgel pukil trooniv rinnakas brünett kaevas aga sõrmega oma niigi liialdatud dekoltees sellise süvenemisega, mida oleks ületada saanud üksnes rindu kleidile tõstes.

Ta sai sabast kinni muigel, mis tükkis spontaanselt näole, kui ta püüdis meenutada oma varasemast käitumisest nendega sarnaseid võtteid. Sealt võis küll leida teda haaranud üleaurust elevust, juuste kohendamist ilma vajaduseta ja isegi muutusi rühis ja kõnnakus, aga midagi äsja õpitud ja praegu nähtavat polnud ta eales kasutanud. Selleks oli ta liialt tagasihoidlik. Või ajas ta selle segi madala enesehinnanguga? Ta lohutas end veel kord läbi lipsanud mõttega, et ei olnud kunagi nõnda meelega olnud. Tõsi, praegu ei tundunud nimetatud tunne enam kuigi kaugel olevat. Ta pidi uuesti taandama juba üsna hüsteeriliseks kiskuva vajaduse muiata, kui leidis, et omaaegsel ja praegusel elevusel oli nii põhjuslikult kui eesmärgilt üsna palju ühist. Meenutatud juhtudel oli elevus tingitud vajadusest silma paista, nüüd hirmust, et ta ei paista silma. Mõlemal juhul oli täiesti ühine oht ületada liialduse piir.